

SIGNES D'IDENTITAT D'ANTONI TÀPIES

Quan una persona es troba en una situació extrema s'aferra, per sobreviure, als més elementals recursos que té a l'abast. Aquests recursos immediats acostumen a ser, també, els més contundents, lluny de les deliquescències de la vida quotidiana, de la vida de relació, dels valsos vaporosos dels salons.

Quan un poble es troba en una situació extrema acut, per afirmar-se o afiançar-se, a les seves formes d'expressió més antigues i primigènies: la poesia, el cant, la dansa. A voltes ni tan sols a això, sinó a la tasca de cada dia, al nostre pa de cada dia. O encara pitjor quan la postergació és radical i no té al seu davant sinó el fang o el mur als quals ha estat reduït.

Veig, en la conjuntura entre l'esforç individual per sobreviure i l'esforç col·lectiu per perpetuar-se, la raó més profunda de la naixença dels signes d'identitat que des de fa una pila d'anys traça i retraça, en les seves més variades formes, Antoni Tàpies. No perquè sí aquests signes (el seu llenguatge més específic) apareixen al bell mig de la dècada dels cinquanta, quan la identitat del país és encara posada en qüestió i sotmesa a una de les proves més dures de la nostra història. Aquests signes poden ser A-T o, un pèl més críptics, A-L, o una creu (+), que també conté una T, o un peu, una mà, una pinzellada decidida, o les quatre ditades sagnants de la nostra història—el vermell i l'or rutilants—, que encara sagnen.

Els mitjans per a inscriure aquests signes d'identitat plural són els de la grafia pròxima als *graffiti* i els de la pintura, entesa en la seva forma més rudimentària: la pintura en tant que matèria—la que és en el pot, en el tub o en la veta de terra per explotar. La pintura matèria (no l'art de pintar que s'ensenya a les acadèmies) s'alia amb el pintor, ve en ajuda seva per dir-li, potser quan està més sol, que ella és al seu costat, al seu servei; la pintura esdevé el llenguatge mateix de la pintura, s'amalgama amb la sorra, amb la pols de marbre, amb els cordills, els draps, els papers, amb els materials més abandonats, més deixats de la mà de Déu, per cridar, junt amb el pintor, el seu dret a l'existència, a la identitat.

El llenguatge de Tàpies oscil·la entre el tacte visual i el tacte digital. L'ull pot veure però també pot tocar. Molt sovint l'esforç de l'artista se centra en l'obtenció d'aquest tacte visual, d'aquest cridar-nos l'atenció a través d'una matèria o d'un objecte que esgarrinxarà la nostra mirada, que la importunarà, que la retindrà. Inversament, en la voluptat del nostre tacte, els objectes més familiars—el llibre que acarorem, un peu embotornat, un sac de mala sort, un gibrell—s'ofereixen a la nostra vista, sols o reunits, per cridar la seva veritat secular, car també ells havien estat exclosos del nostre Partenó.

¿On comencen i on acaben, entre els signes de Tàpies, les seves inicials i les empremtes barrades? Jo crec que ni ell mateix no ho sap i que no cal esbrinar-ho perquè han esdevingut indestriables.

Barcelona, novembre del 1987